

Universal Design:

Implementation in Pibulsongkram Rajabhat University (ตอนที่ 2)

โดย ศิริวิมล ใจงาม

ตอนที่แล้ว เราได้รู้ความหมายและหลักการของ Universal Design กันแล้วนะคะ ว่าเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ กิจกรรม และสิ่งแวดล้อม ให้สามารถใช้ได้สำหรับทุกคน คราวนี้จะกล่าวถึงการประยุกต์ใช้เพื่อการจัดการศึกษา เพื่อเป็นตัวอย่างให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้นค่ะ

ที่มหาวิทยาลัยนอร์ทคาโรไลนา (UNC) สหรัฐอเมริกา ผู้บริหารและคณาจารย์ต่างตระหนักเกี่ยวกับ Universal Design เป็นอย่างมาก เขานำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอน ใน 2 ลักษณะ คือ Universal Design for Learning: UDL และ Universal Design for Instruction: UDI หมายถึง การจัดการศึกษา และจัดสภาพแวดล้อมที่คำนึงถึงผู้เรียนทุกคน คณาจารย์ให้ความสนใจกับแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน และการออกแบบการสอน ที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ที่มีความแตกต่างกันในห้องเรียน

การประยุกต์หลักการของ Universal Design มาใช้ในการเรียนการสอนทำได้ดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ให้เป็นบรรยากาศที่เคารพในความเป็นอัตบุคคลของผู้เรียน อาจเขียนไว้ในแนวการสอนที่ให้ผู้เรียนได้บอกความต้องการของตนเอง ในการเรียนเรื่องนั้นๆ ด้วย หรือหากมีนักศึกษาพิการ ก็ให้นักศึกษาได้มีโอกาสขอข้อจำกัดในการเรียนรู้ของเขาด้วย
2. การมีปฏิสัมพันธ์ ให้มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และในกลุ่มผู้เรียนกันเอง หรือออกแบบงานกลุ่มที่ให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือผู้อื่น ได้เปลี่ยนบทบาทต่างๆ
3. คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ โดยจัดสภาพแวดล้อม สื่อ กิจกรรม ให้สะดวกปลอดภัย สำหรับผู้เรียนทุกคน ทั้งผู้เรียนที่ตาบอด หรือนั่งรถเข็น
4. ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายรูปแบบ ในการสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผู้สอนจะออกแบบกิจกรรมหรืองานที่ให้ผู้เรียนเลือกได้ตามความถนัดและความสามารถ
5. ข้อมูลสารสนเทศและสื่อเทคโนโลยี คำนึงเสมอว่าสื่อ เอกสารประกอบการสอน และข้อมูลอื่นๆ มีความยืดหยุ่นพอสำหรับนักศึกษาทุกคนทุกประเภท เช่น แจกคำอธิบายรายวิชาและเอกสารประกอบก่อนเริ่มสอน เพื่อให้นักศึกษาที่เรียนรู้ได้ช้าได้อ่านล่วงหน้า หรือ ปริ้นท์เอกสารเป็นอักษรเบรลล์เผื่อนักศึกษาตาบอดได้อ่านเช่นเดียวกับเพื่อน เป็นต้น
6. มีการสะท้อนผลงานของนักศึกษาเป็นระยะๆ สำหรับโครงการที่นักศึกษาทำ เพื่อให้สามารถปรับปรุงงานได้ทันก่อนจบโครงการ
7. มีวิธี การประเมินผลการเรียนและใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลาย เช่น ในบางกรณีอาจประเมินผลงานกลุ่ม งานบางชิ้นก็ประเมินเป็นรายบุคคล ไม่ใช้วิธีประเมินผลการเรียนโดยการ

ทดสอบเพียงอย่างเดียว หรือสอบเหมือนกันทั้งห้อง เนื่องจากมีนักศึกษาที่มีความลำบากในการเขียน หรือเขียนอธิบายได้ไม่ดีเท่าการอธิบายโดยวาจา หรือการปฏิบัติ เป็นต้น ผู้สอนจะเลือกวิธีประเมินผลที่สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียนให้มากที่สุด

8. ปรับเปลี่ยนอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมสำหรับนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษในห้องเรียน เช่น จัด หรือแลกเปลี่ยนห้องเรียนที่มีความสะดวกสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ปรับตารางสอนให้ยืดหยุ่นสำหรับนักศึกษาที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เช่นกรณีนักศึกษาที่มีโรคประจำตัว เจ็บป่วยบ่อยๆ ต้องพบแพทย์เสมอในเวลาที่ต้องเรียนวิชานั้นๆ เป็นต้น

เป็นที่ทราบกันว่าประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นที่รวมของพลเมืองหลายชาติพันธุ์ ดังนั้น นักศึกษาในมหาวิทยาลัยนอกจากจะประกอบด้วยคนเชื้อชาติต่างๆแล้ว ยังมีนักศึกษาที่มีความสามารถต่างกัน มีความพิการต่างกันหลายประเภท ทั้งกลุ่มที่มองเห็นความพิการด้วยตาเปล่า คือมีร่างกายพิการ ตาบอด และหูหนวกหูตึง กับกลุ่มที่มีความบกพร่องด้านอื่นๆที่มองไม่เห็นความพิการด้วยตาเปล่า คือมีปัญหาทางการเรียนรู้ มีปัญหาทางการพูดและภาษา มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม และ ออทิสติก เขาให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ ไม่เพียงแต่รับเข้าเรียนเท่านั้น แต่ได้จัดการเรียนการสอนและจัดบริการที่เอื้อต่อผู้เรียนที่แตกต่างกันอย่างเหมาะสม ทุกคนมีความเท่าเทียมกันในมหาวิทยาลัย (ความเท่าเทียมไม่ใช่ความเหมือน) นักศึกษาได้ใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างไม่มีอุปสรรค และได้เรียนรู้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคลเช่นกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม น่าจะไม่ต่างจากมหาวิทยาลัยนอร์ทลาโรลาโคไนท์ในแง่ของความหลากหลายของนักศึกษา หากจะจำแนกนักศึกษาเป็นกลุ่มที่พิการกับ ไม่พิการ ก็จะพบว่า มีกลุ่มพิการอยู่จำนวนหนึ่ง แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ บกพร่องทางการได้ยิน(หูหนวก และหูตึง) บกพร่องทางการเห็น และบกพร่องทางร่างกาย ดังที่ทราบจำนวนแล้ว (ในตอนต้นที่ 1) นอกนั้นเป็นนักศึกษาไม่พิการ แต่ก็อาจมีความต้องการพิเศษทางการศึกษา เช่น บางคนมีปัญหาทางอารมณ์และจิตใจ หรือเป็นกลุ่มคอยโอกาสทางสังคม หรือฐานะยากจน ซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษาทำกิจกรรมด้วยเช่นกัน กลุ่มที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษานี้ต้องอาศัยการสังเกต การพูดคุยด้วย และการร่วมกิจกรรมอย่างใกล้ชิดของอาจารย์ จึงจะพบว่าเขามีความต้องการพิเศษอย่างไร

การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม หากใช้แนวคิด Universal Design จะต้องทำอะไรกันบ้าง ขอให้ติดตามตอนต่อไปในสารคดีฉบับหน้าจะ
